

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Становлення та розвиток принципів права у середньовічній Україні» за спеціальністю 081 «Право» 05 січня 2026 року.

Богатюк Оксана Валеріївна,

1995 року народження

Громадянка України

освіта вища: у 2018 році закінчила Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (диплом магістра, спеціальність – Право).

У 2021 р. вступила до аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса на кафедру конституційного, міжнародного і кримінального права за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: Мартинюк Олексій Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Здобувачка має 7 наукових праць: 4 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 3 тез доповідей на науково-практичних конференціях, зокрема:

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Богатюк О. В. Становлення принципу особистої (персональної) кримінальної відповідальності в Україні за доби Середньовіччя. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2024. № 1. С. 5 – 15. URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/16154/16048>

DOI <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2024.1.1>

2. Богатюк О. В., Мартинюк О. В. Генеза ідеї рівності в Україні (друга половина XIV – перша половина XVII ст.). *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 6. С. 24 – 29. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/12/4.pdf>

DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.2>

3. Богатюк О. В. Еволюція ідеї свободи в Україні (IX – перша половина XIV ст.). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: ПРАВО*. 2025. Випуск 88: частина 1. С. 23 – 29. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/05/5.pdf>

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.1.3>

4. Богатюк О. В. Формування принципу свободи заповіту в середньовічній Україні (IX – перша половина XVII ст.). *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2025. № 1. С. 5 – 13. URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/17673>

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2025.1.1>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Богатюк О. В. Формування принципу одношлюбності на теренах Середньовічної України. *Актуальні дослідження правової та історичної науки*. Випуск 65: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 10 – 11 жовтня 2024 р.) / редкол. : О. Яремко та ін. ГО «Наукова спільнота». WSZIA w Opolu. Тернопіль : ФО-П Шпак В.Б. 2024. 106 с. С. 91-93. ISSN 2617-2364. URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3976

2. Богатюк О. В. Реалізація ідеї рівності у правовій системі Запорізької Січі. *Осінні юридичні читання – 2024. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки. Випуск XXXIV*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Осінні юридичні читання – 2024». 21 листопада 2024 р., Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 11 – 13. 318 с.

3. Богатюк О. В. Становлення та розвиток інституту помилування як втілення гуманістичних ідей українського народу за доби Середньовіччя. *Весняні юридичні читання – 2025. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки. Випуск XXXVII*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Весняні юридичні читання – 2025». 24-25 квітня 2025 р., Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. С. 10 – 13. 298 с.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Гоцуляк Юрій Вікторович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Міхайліна Тетяна Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Стаднік Ірина Василівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Шевченко Анатолій Євгенійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії та історії держави і права Державного податкового університету:

1. Сучасна правова теорія до загальних, або загальноправових принципів відносить верховенство права, пропорційність, правову визначеність, розумність, принцип взаємної відповідальності держави і особи та ін. Однак серед когорти загальних принципів права особливе місце займають т. зв. «загальнолюдські» або «цивілізаційні» принципи права – насамперед, справедливість, рівність, свобода, гуманізм та демократизм. Власне цивілізаційні принципи і визначали історичний вектор розвитку права загалом, і самих принципів зокрема. У розділі 2 «Формування загальноправових принципів у середньовічній Україні» дисертантка аналізує принципи справедливості, свободи, рівності та гуманізму, однак лише побіжно згадує про принцип демократизму (стор. 46, 68, 90, 111, 114, 122, 124, 141 тощо). Вважаємо, що дисертаційне дослідження О. В. Богатюк значно б виграло, якби у межах окремого підрозділу вивчався процес становлення і розвитку принципу демократизму за означеного періоду.

2. Дослідження О. В. Богатюк ґрунтується на широкій джерельній базі, про що йдеться у п. 1. 2. Здобувачкою використано численні монографічні праці, актові джерела, архівні матеріали, наукові статті та нормативно-правові акти, що дало можливість з належною повнотою і об'єктивністю простежити процес становлення і розвитку принципів права у середньовічній Україні впродовж IX – першої половини XVII ст. Авторкою дослідження опрацьовано достатня кількість вітчизняних та зарубіжних джерел (304 позиції), серед яких є і архівні. Проте кількість архівних джерел слід було б збільшити, а географію використання – розширити.

3. При огляді історіографії (п. 1. 1) дисертантка згадує праці науковців з даної проблематики імперського (наприклад, І. Еверса, О. Рейца, В. Нікольського, О. Попова, О. Добрякова, М. Хлебнікова, Д. Самоквасова, П. Мрочек-Дроздовського) та радянського періодів (наприклад, І. Старостіної, М. Свердлова, Р. Хачатурова, І. Лукшайте, І. Валіконіте), однак у тексті дисертаційної роботи не на всі з них є відповідні посилання.

Настюк Андрій Анатолієвич, кандидат юридичних наук, доцент, доцента кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Академії праці, соціальних відносин і туризму:

1. Оскільки робота носить історико-правовий характер, варто було б поряд із хронологічними рамками обґрунтувати і територіальні межі дисертаційного дослідження, оскільки протягом означеної доби сучасні українські землі у різні періоди перебували у складі різних, а подекуди – і у відмінних за правовою суттю державних утвореннях;

2. У вступі до роботи (стор. 21-22) О. В. Богатюк наводить методи наукового пізнання, які стали засобами відтворення предмету дослідження та досягнення його мети. Водночас дисертаційне дослідження, на наш погляд, значно виграло б, якби дисертантка додатково згадала інші структурні елементи методології її наукової розвідки – світоглядну позицію дисертанта та методологічний підхід;

3. У розділі 3 «Генеза галузевих принципів середньовічного права в Україні та їх вплив на формування вітчизняної правової традиції» (стор. 144-220) авторка правомірно проводить аналіз галузевих принципів цивільного і кримінального права, а також принципів правосуддя, оскільки згадані галузі є найдавнішими галузями права, а відтак вважаються класичними. Водночас варто було б звернути увагу у розд. 3 на формування принципів права у державно-владних відносинах (щодо централізму/децентралізму, демократизму, системності, єдності і стійкості правопорядку тощо), які у наступні періоди стануть підвалинами публічно-правових галузей вітчизняного права.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Богатюк Оксані Валеріївні ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова спеціалізованої вченої ради _____

Юрій ГОЦУЛЯК

